

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА
УПРАВЛІННЯ**

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ»

Освітній ступінь бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(шифр і назва)

Освітня програма «Фінансово-економічна безпека
та ризик-менеджмент» від 30.08.2016 № 463
(назва, дата і № наказу про затвердження ОП)

Форма навчання денна

Групи Б-М-741

у 2020/2021 навчальному році

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні кафедри управління та
адміністрування
протокол від 26 серпня 2020 року
№ 18

Завідувач кафедри
д.держ. упр., професор
Сергій ШЕВЧЕНКО

Дніпро – 2020

Державне та регіональне управління // Плани семінарських занять для денної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020 – 10 с.

РОЗРОБНИК:

Мунько А.Ю., доцент кафедри управління та адміністрування факультету соціально-психологічної освіти та управління, кандидат наук з державного управління

Тема 1. Теоретичні основи державного та регіонального управління

Семінарське заняття – 1 година

План

1. Нормативно-правова основа державного управління в Україні.
2. Дерево цілей держави.
3. Державно-управлінський процес.
4. Державне управління територіями.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: управління; держава; суспільний розвиток; регіон; державне управління; регіональне управління; цілі державного управління; завдання державного управління; цілі регіонального управління; завдання регіонального управління.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 1:

1. Державна влада та державне управління.
2. Роль різних гілок влади у процесі державного управління.
3. Державне управління на регіональному рівні.
4. Регіонально-адміністративний менеджмент.

Рекомендована література до Теми 1:

1. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 127 с.
2. Державне управління : основи теорії, історія і практика : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, П. І. Надолішній, М. М. Їжа, Г. І. Арабаджи // За заг. ред. Надолішнього П. І., Бакуменка В. Д. – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2009. – 394 с.
3. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
4. Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) та ін. – Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 630 с.
5. Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. – 2011. – 748 с.
6. Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов, О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. – Харківський регіональний державного управління НАДУ України. –Х. : Вид.-во ХарРІДУ «Магістр», 2011. – 408 с.

Тема 2. Система органів державної влади України

Семінарське заняття – 1 година

План

1. Система державного управління України.
2. Система регіонального управління України.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: державне управління; регіональне управління; органи влади в Україні; центральні органи виконавчої влади; місцеві органи виконавчої влади; обласні державні адміністрації; обласні ради.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 2

1. Державне управління економікою.
2. Державне управління охороною здоров'я.
3. Державне управління знаннями.
4. Державне управління людськими ресурсами.
5. Державне управління розвитком освіти.
6. Державне управління соціальною безпекою.
7. Державне управління у сфері духовно-ціннісного розвитку суспільства.

Рекомендована література до Теми 2:

1. Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа (співголова), В. Г. Бодров (співголова) та ін. – 2011. – 648 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
3. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 чер. 2016 р. № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>.
4. Конституція України : закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL : <https://cutt.ly/1fxYa3S>.
5. Кужда Т. Моделювання управлінських процесів з використанням типових моделей менеджменту / Т. Кужда, М. Галушак // Галицький економічний вісник – Тернопіль : ТНТУ, 2014. – Т. 44. – № 1. – С. 11 – 21.
6. Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов, О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. – Харківський регіональний державного управління НАДУ України. –Х. : Вид.-во ХарРІДУ «Магістр», 2011. – 408 с.

7. Формування та реалізація інноваційної соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. В. Каховська [та ін.] ; за заг. ред. О. Ю. Бобровської, Т. О. Савостенко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. – 124 с.

Тема 3. Механізми публічної влади в Україні

Семінарське заняття – 1 година

План

1. Запобігання корупції у сфері державної служби.
2. Публічна етика.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: механізми публічного управління; державна служба; місцеве самоврядування; виконавча влада; центральні органи державної влади; органи місцевого самоврядування; етика; корупція.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 3

1. Особливості проходження державної служби в органах виконавчої влади.
2. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.
3. Моделі державної служби зарубіжних країн.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 127 с.
2. Державне управління : підручник : у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. – К. ; Дніпропетровськ : НАДУ, 2013. – Т. 2. – 324 с.
3. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 чер. 2016 р. № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>.
4. Про державну службу : закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-VIII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
5. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL : <https://cutt.ly/0fxYowN>.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування : закон України від 7 чер. 2001 р. № 2493-III . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>.
7. Публічне врядування / наук. ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) та ін. – Львівський регіональний інститут

державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. – 630 с.

Тема 4. Державне управління розвитком регіонів

Семінарське заняття – 1 година

План

1. Нормативно-правове забезпечення політики регіонального розвитку в Україні.
2. Інституційне забезпечення регіонального розвитку в Україні.
3. Державна регіональна політика та розвиток територій в умовах змін.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: регіональний розвиток; територіальна громада; територіальна організація влади; добровільне об'єднана територіальна громада; державна регіональна політика; політика регіонального розвитку; децентралізація.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 4

Здійснити моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів на основі рейтингів Міністерства розвитку громад та територій за напрямками:

1. Економічна та соціальна згуртованість.
2. Інвестиційно-інноваційний розвиток.
3. Розвиток малого та середнього підприємництва.
4. Розвиток інфраструктури.
5. Доступність та якість послуг у сфері освіти.
6. Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я.
7. Соціальний захист та безпека.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с.

2. Державне та регіональне управління : навч. посібник / С. І. Архієреєв [та ін.] ; ред. С. І. Архієреєв ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків : Іванченко І. С., 2018. – 127 с.

3. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05 лют. 2015 р. № 156-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156>.

4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021 – 2027 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 05 сер. 2020 р.
URL : <https://cutt.ly/NfxTV6j>.

5. Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов, О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. – Харківський регіональний державного управління НАДУ України. –Х. : Вид.-во ХарРІДУ «Магістр», 2011. – 408 с.

Тема 5. Ресурсне забезпечення державного та регіонального управління

Семінарське заняття – 1 година

План

1. Стратегічне управління ресурсним забезпеченням бюджетів в державному та регіональному управлінні.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фінансові ресурси; ресурсний потенціал; фінансовий потенціал; Державний бюджет; місцеві бюджети; обласний бюджет; доходи бюджету; видатки бюджету; податки; неподаткові надходження; цільові фонди; міжбюджетні відносини; міжбюджетні трансферти; майно, що у власності громад; державне майно; земельні ділянки несільськогосподарського призначення; земельні ділянки сільськогосподарського призначення; інвестиційні проєкти; інвестиції; гранти; міжнародні фінансові установи.

Практичне заняття – 4 години

1. Досвід зарубіжних країн щодо управління державними та місцевими фінансами.

2. Круглий стіл на тему «Фінансування політики регіонального розвитку в Україні: проблеми та перспективи».

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фінансові ресурси; ресурсний потенціал; фінансовий потенціал; Державний бюджет; місцеві бюджети; обласний бюджет; доходи бюджету; видатки бюджету; податки; неподаткові надходження; цільові фонди; міжбюджетні відносини; міжбюджетні трансферти; майно, що у власності громад; державне майно; інвестиційні проєкти; інвестиції; гранти; міжнародні фінансові установи; фінансова децентралізація; бюджетний федералізм.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 5

1. Система стримувань і противаг у територіальній організації влади в Україні: проблеми та перспективи розвитку.

2. Кейс-аналіз діяльності Агенцій регіонального розвитку в Україні.
3. Аналітична доповідь про фінансові аспекти реалізації державної регіональної політики на основі звітів Міністерства розвитку громад та територій.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Бобровська О.Ю. Науково-прикладні засади інформаційно-аналітичної підтримки процесів управління фінансовою децентралізацією / О. Бобровська, А. Мунько // Актуальні пробл. держ. упр. : зб. наук. пр. / редкол. : Л.О. Белова (голов. ред.) [та ін.]. – Х. – ХАРІДУ НАДУ, 2015. – № 2(48). – С. 7 – 17.

2. Бобровська О.Ю. Фінансово-економічне забезпечення територій в умовах децентралізації / О. Бобровська, А. Мунько // Аспекти публічного управління. – 2015. – №. 4 (18). – С. 84 – 92.

3. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с.

4. Матвєєва О.Ю. Розширення можливостей органів місцевого самоврядування щодо фінансового забезпечення розвитку регіонів / О. Ю. Матвєєва, А. Ю. Мунько // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 4. – С. 138 – 145.

5. Мунько А.Ю. Удосконалення інструментів управління складовими місцевих фінансів в умовах децентралізації / А. Мунько // Університетські наукові записки Хмельниц. ун. упр. та права. – 2016. – № 1 (57). – С. 281 – 288.

6. Управління фінансовими ресурсами та бюджетом територіальних громад : практ. посіб. / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, О. Ю. Матвєєва, М. М. Трещов, Л. Г. Шевченко ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпро : ГРАНІ, 2018. – 128 с.

Тема 6. Сучасні механізми та інструменти державного та регіонального управління

Семінарське заняття – 2 години

План

1. Міжрегіональне та транскордонне співробітництво.
2. Секторальна бюджетна підтримка ЄС.
3. Міжнародна технічна допомога.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фонди розвитку; державний фонд регіонального розвитку; європейська регіональна політика; державно-приватне партнерство; міжмуніципальне партнерство; міжрегіональне співробітництво; міжнародна технічна допомога; інвестиції; транскордонне співробітництво.

Практичне заняття – 4 години

1. Зарубіжний досвід формування і забезпечення функціонування регіональних фондів розвитку як складової системи державного управління регіональним розвитком.

2. Аналіз проєктів, що фінансуються коштом державного фонду регіонального розвитку.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: фонди розвитку; державний фонд регіонального розвитку; європейська регіональна політика; державно-приватне партнерство; міжмуніципальне партнерство; міжрегіональне співробітництво; міжнародна технічна допомога; інвестиції; транскордонне співробітництво; стратегічне планування.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 6

1. Стратегічне планування регіонального розвитку.
2. Принципи політики просторового і регіонального розвитку в ЄС.
3. Імідж і бренд регіону як фактори успішної розвитку держави.
4. Інвестиційна привабливість держави та регіонів.
5. Сталий розвиток держави та регіонів.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. М. А. Латиніна, В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с.

2. Практичні рекомендації з питань формування спроможних територіальних громад / авт. кол. : С. М. Серьогін, Н. А. Липовська, В. М. Дрешпак [та ін.]. – Вип. 1. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015 – 32 с.

3. Матвєєва О.Ю. Розширення можливостей органів місцевого самоврядування щодо фінансового забезпечення розвитку регіонів / О. Ю. Матвєєва, А. Ю. Мунько // Теорія та практика державного управління. – 2015. – Вип. 4. – С. 138 – 145.

4. Мунько А.Ю. Регіональні фонди розвитку як складова системи управління місцевими фінансами / А. Мунько // Державне управління та місцеве самоврядування. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2016. – Вип. 1. – С. 150 –156.

5. Мунько А.Ю. Удосконалення системи формування та розподілу Державного фонду регіонального розвитку на основі досвіду ЄС / А. Мунько // Ефективність державного управління. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2014. – Вип. 40. – С. 362 – 370.

6. Трещов М. М. Фонди регіонального розвитку: європейський досвід та необхідність його впровадження в Україні / М. М. Трещов // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. – Вип. 39.

– С. 420 – 426.

Тема 7. Модернізація системи державного управління регіональним розвитком

Семінарське заняття – 2 години

План

1. Трансформація державного управління в умовах глобалізації.
2. Реалізація цілей сталого розвитку України на регіональному рівні.
3. Застосування сучасних концепцій розвитку: концепція сталого розвитку, концепція «Smart city», концепція інноваційних екосистем, теорія «полюсів зростання», моделі креативної економіки та економіки знань.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: децентралізація; дерегуляція; деконцентрація; регіональна інноваційна політика; регіональна стратегія розвитку; сталий розвиток; «Smart city»; концепція інноваційних екосистем; теорія «полюсів зростання»; моделі креативної економіки та економіки знань; глобалізація; інтеграція.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи до Теми 7

1. Гендерно орієнтований підхід в регіональному управлінні.
2. Підвищення ефективності управління власністю громад.
3. Засади соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні.

Рекомендована література до Теми 7:

1. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник / М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. М. А. Латиніна, В. Б. Родченка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 420 с.
2. Крушельницька Т. А. Стратегічні підходи до реформування системи державного управління України в умовах економічної невизначеності / Т. Крушельницька // Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. – 2014. – Т. 15, Вип. 291. – С. 152 – 161.
3. Трещов М. М. Концептуальні засади стратегічного управління ресурсним забезпеченням місцевих бюджетів : монографія / М. М. Трещов – Дніпро, ДРІДУ НАДУ : Моноліт, 2018. – 308 с.
4. Формування та реалізація інноваційної соціально орієнтованої моделі розвитку територій в Україні / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. В. Каховська [та ін.] ; за заг. ред. О. Ю. Бобровської, Т. О. Савостенко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2016. – 124 с.
5. Чикаренко І. Інтегрована модель системи управління інноваційним розвитком територіальних громад / І. Чикаренко // Аспекти публічного управління. – 2015. – № 9(23). – С. 81 – 90.

7. Шаров Ю. П. Стратегічне планування та реалізація політики на центральному, регіональному та місцевому рівнях : навч. посіб. / Ю. П. Шаров. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 56 с.